

Mały uczeń jest zdolny językowo!

Wspieram, rozwijam i kształtuję jego zdolności

W 2011 r. Ośrodek Rozwoju Edukacji, wydawca czasopisma „Języki Obce w Szkole” w latach 2000-2011, przeprowadził po raz 44. konkurs na najlepszy artykuł dotyczący kształcenia językowego.

Autorzy mieli do wyboru dwa tematy: edukację językową małych dzieci lub ocenę wpływu Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego na nauczanie języka obcego w szkole. Jury konkursowe nagrodziło trzy teksty dotyczące pierwszego z zaproponowanych tematów. Nowa redakcja prezentuje nagrodzone artykuły oraz sylwetki laureatów.

[Małgorzata Mikołajczyk]

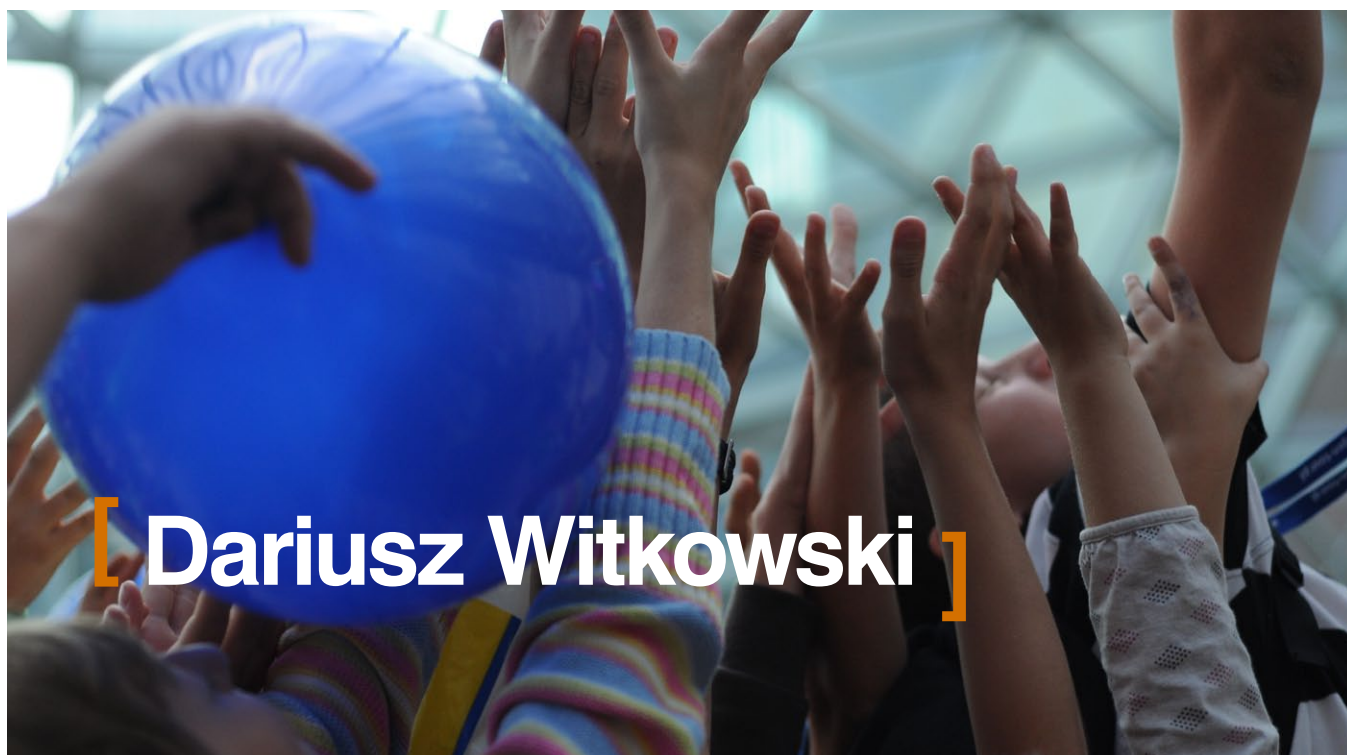
Absolwentka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie oraz Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Nauczycielka języka francuskiego w Pałacu Młodzieży w Katowicach oraz nauczyciel w Niepublicznym Przedszkolu „Pałacyk” w Katowicach, gdzie oprócz zajęć wychowawczo-dydaktycznych prowadzi zabawy z językiem francuskim w czterech grupach wiekowych z wykorzystaniem własnego programu wczesnej nauki języka francuskiego pt. *Un, deux, trois, claque tes doigts*

[Marta Borówka]

Studentka V roku studiów pedagogicznych na Uniwersytecie Gdańskim, absolwentka Kolegium Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych UG, lektor języka obcego w prywatnej szkole językowej dla dzieci, członkini stowarzyszenia Polska Akademia Dzieci.

[Dariusz Witkowski]

Właściciel szkoły języków obcych ENGLISH 4U w Gnieźnie oraz założyciel Językowej Szkoły Podstawowej „Prymus”. Nauczyciel języka angielskiego i wykładowca metodyki nauczania języka angielskiego z doświadczeniem w pracy w Nauczycielskich Kolegiach Języków Obcych we Wrześni i Poznaniu.

[Dariusz Witkowski]

Pewna mała uczennica uwielbiała zajęcia plastyki. Pewnego dnia nauczycielka zapytała:

- Co rysujesz?**
- Rysuję Boga – odpowiedziała dziewczynka.**
- Ale nikt nie wie, jak Bóg wygląda – powiedziała zdziwiona nauczycielka.**
- Będą wiedzieć już za minutę**
- wyszeptła dziewczynka**

(Robinson 2006)

Mały uczeń jest nadzwyczajnie kreatywny i niesamowicie zdolny językowo. Z małym uczniem można góry przenosić, ale by go wspierać, rozwijać i kształtować, trzeba samemu wspiąć się na wyżyny kreatywności. Dlatego zdecydowałem się przygotować autorski kurs języka angielskiego dla dzieci pt. *Gotowanie po angielsku (Learning through cooking)*. Do przygotowania tego projektu zmotywowała mnie opinia autorytetu w dziedzinie metodyki nauczania języków obcych prof. Hanny Komorowskiej, która stwierdziła, że *być dobrym nauczycielem oznacza nie nudzić siebie i innych. Czas spędzony w pracy, dodajmy w szkole, w klasie może i powinien być czasem spędzonym interesująco* (Komorowska 2001:198).

Projekt, który przedstawiam, to semestralny kurs języka angielskiego skierowany do dzieci w wieku 4-6 lat, obejmujący 20 godzin lekcyjnych, odbywający się raz w tygodniu. W niniejszym opracowaniu projekt ten będę nazywał kursem. Jak jego nazwa wskazuje, kurs związany jest z gotowaniem; dodatkowo w realizacji projektu pomogły innowacyjne rozwiązania takie jak: metoda *deDomo*, Europejskie Portfolio Językowe, platforma e-learningowa www.cleverkid.pl, do których będę się odwoływał w poniższym opisie. Kurs został przeprowadzony przez szkołę języka angielskiego ENGLISH 4U w miesiącach luty – czerwiec 2011 r. i zakończył się występem teatralnym.

Cele projektu

Określenie i wyznaczenie konkretnych celów wydaje się kluczowe w rozwijaniu i kształtowaniu zdolności małego ucznia. Przygotowując semestralny kurs dla dzieci w wieku 4-6 lat, zaplanowałem realizację kilku celów, które podzielię na ogólne i dydaktyczne oraz dotyczące dzieci, a także ich rodziców, którzy – moim zdaniem – powinni odgrywać ważną rolę we wspieraniu swoich pociech w nauce języka obcego.

Zacznijmy od ogólnych celów dotyczących kształcenia dzieci. Mimo że kurs jest realizowany przez prywatną szkołę językową, wziąłem pod uwagę główne założenie podstawy programowej wychowania przedszkolnego, którym jest *wspomaganie i ukierunkowywanie rozwoju dziecka zgodnie z jego wrodzonym potencjałem i możliwościami rozwojowymi w relacjach ze środowiskiem społeczno-kulturowym i przyrodniczym* (Podstawa 2007). Uwzględniając podstawę programową, nauczyciel języka obcego powinien realizować zadania w ramach następujących obszarów edukacyjnych: poznawanie oraz rozumienie siebie i świata (w moim kursie poprzez produkty żywnościowe, pracowanie z portfolio językowym), nabywanie umiejętności przez działanie (przyrządzanie potraw), odnajdywanie swojego miejsca w grupie i wspólnocie (wspólne posiłki, teatr), budowanie systemu wartości. Ponadto ogólnym celem zajęć językowych dla dzieci jest rozwijanie ich wielorakich inteligencji, a zaprojektowany przeze mnie kurs gotowania po angielsku przyczynia się w szczególności do rozwoju: inteligencji językowej przez uwrażliwienie na dźwięki języka angielskiego (zajęcia prowadzone są wyłącznie w po angielsku; nauczyciel bierze aktywny udział w tych zajęciach, przyrządzając potrawy razem z dziećmi), inteligencji muzycznej poprzez kojarzenie języka z melodią (piosenki), inteligencji kinestetycznej poprzez pracę całym ciałem (nakrywanie stołu, krojenie, jedzenie), inteligencji przestrzenno-wzorkowej poprzez różne gry ćwiczące spostrzegawczość (np. Memory, What's missing) oraz inteligencji interpersonalnej poprzez uczestniczenie w zajęciach teatralnych.

Kolejnym celem nietypowego kursu gotowania jest zmotywowanie dziecka do nauki języka angielskiego poprzez stworzenie kontekstu nauki przypominającego bardziej domową kuchnię niż szarą salę lekcyjną. Jak wiadomo, najmłodsze dzieci uwielbiają naśladować rodziców (również w kuchni), a tworzenie własnych potraw, których efekt końcowy jest widoczny na talerzu, dodatkowo motywuje je do działania. Warunki te mogą przyczynić się również do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa tak istotnego dla małych dzieci, a całkowite zaangażowanie w wykonywanie czynności takich jak: mycie, krojenie, obieranie,

mieszanie składników sprawia, że dziecko zupełnie zapomina, iż uczestniczy w lekcji języka obcego. Jeśli chodzi o motywację, to dużą rolę odgrywa umiejętne zastosowanie Europejskiego Portfolio Językowego, które umożliwia dziecku dostrzeżenie postępów w nauce, zwiększa wiarę we własne możliwości, podnosi samoocenę, rozwija samodzielność i uczy odpowiedzialności za własne działania.

Kurs gotowania to również realizacja celów wychowawczych tak istotnych w każdym działaniu edukacyjnym. Jednym z najważniejszych z nich jest kształtowanie umiejętności pracy w grupie, współdziałania w celu osiągnięcia sukcesu, pomaganie innym (wspólne gotowanie, teatr). Niemniej ważne jest rozbudzenie od najmłodszych lat wrażliwości na sztukę poprzez aktywne uczestnictwo w formach teatralnych.

Przejdźmy do kolejnych celów dydaktycznych, których ogólne kryteria zakładają np.: oswojenie dzieci z brzmieniem języka obcego (nauczyciel używa wyłącznie nauczanego języka), rozwijanie umiejętności szybkiego reagowania na bodźce językowe (techniki TPR – *Bring me a knife, please; Cut the carrot into pieces*), nauczenie poprawnej wymowy i intonacji oraz nauczenie słów i zwrotów związanych z życiem codziennym. Podstawowym celem mierzalnym jest możliwość weryfikacji postępu w Europejskim Portfolio Językowym (wersja dostosowana do potrzeb kursu) przez dziecko, rodzica lub nauczyciela. Mogą oni po każdych zajęciach określić, czy uczeń rozumie poszczególne polecenie (np. *Bring me a knife, please*), potrafi nazwać produkty żywnościowe (owoce, warzywa), recytować swoją rolę (teatr), zaśpiewać piosenkę.

Oprócz wyżej wymienionych celów dotyczących dzieci biorących udział w kursie pomyślałem również o celach związanych z edukacją rodziców. Metoda *deDomo* umożliwiła uświadomienie rodzicom, jak ważną rolę spełniają w procesie edukacji swoich dzieci. Dzięki *deDomo* mogą oni w prosty sposób wspierać naukę języka obcego swoich dzieci. W czasie krótkiego szkolenia przeciwiczone zostały podstawowe i często używane przez dzieci struktury językowe umożliwiające przeprowadzenie minikonwersacji w domu według założeń metody *deDomo*. Moim celem było również zwrócenie uwagi rodziców na fakt, że nie muszą być filologami, aby wspierać dzieci w naturalnej nauce języka angielskiego, która z pewnością jest bardziej efektywna niż np. odpytywanie dziecka ze słówek, które pojawiły się na zajęciach.

Jeśli chodzi o opanowanie słownictwa, to jednym z celów kursu było promowanie wykorzystywania nowoczesnych technologii w nauce języka (e-learning).

Zastosowane metody

Wśród teoretyków, metodyków oraz nauczycieli panuje przekonanie, że jedyną drogą gwarantującą skuteczne i atrakcyjne nauczanie języka obcego jest eklektyzm. Eklektyzm, czyli korzystanie z wielu technik zaczerpniętych z różnych metod nauczania. Poniżej przedstawię techniki, które zostały wykorzystane w kursie.

Nauczanie języka obcego dzieci wymaga zupełnie innego podejścia niż te stosowane w nauczaniu na wyższych poziomach lub w nauczaniu osób dorosłych. Pisząc o zastosowanych metodach, chciałbym rozpocząć od hipotezy Krashena, która miała ogromny wpływ na rozwój metodyki nauczania języka obcego. Zaznaczył on wyraźny podział między uczeniem się i przyswajaniem języka. Jeśli chodzi o nauczanie dzieci, to właśnie słowo *przyswajanie* języka wydaje się kluczowe. Aby umożliwić przyswajanie języka w naturalny sposób, należy stworzyć kontekst, w którym dziecko eksperymentuje i bawi się językiem. Dziecko na początkowym etapie edukacji uczy się w sposób całościowy, angażując wszystkie zmysły, działając twórczo i eksperymentując. W związku z tym praca polegająca na operacjach manualnych, odgrywaniu scenek, śpiewaniu piosenek czy oglądaniu bajek (wszelkie te elementy stanowią podstawę naszego kursu gotowania) stwarza kontekst do intelektualnego rozwoju uczącego się i sprzyja przyswajaniu języka obcego.

Metoda bezpośrednia (*direct method*), a także jej odmiana *total immersion in language* zakładają, że językiem nauczania powinien być język obcy, a jakiegokolwiek używanie języka ojczystego źle wpływa na intuicyjne używanie języka obcego. W czasie naszego kursu nauczyciel posługuje się wyłącznie językiem obcym. Oczywiście całkowite zanurzenie w języku w przypadku opisywanego przeze mnie kursu trwa zaledwie 45 minut raz w tygodniu.

Kolejnym z podstawowych sposobów wykorzystywanych w nauce małych dzieci jest metoda TPR, która znalazła sporo miejsca również w naszym kursie. Małe dziecko na początku nauki bardzo często nie chce mówić, za to chętnie pokazuje to, że rozumie komunikat, wykonując różne polecenia. Krashen (1981:6-7) mocno podkreślał znaczenie tzw. cichego okresu, zaznaczając jednocześnie istotę tzw. ekspozycji (*comprehensible input*) na język obcy. Biorąc pod uwagę te teoretyczne założenia akwizycji drugiego języka, priorytetem kursu gotowania jest rozwijanie umiejętności receptywnych przed produkcją werbalną. Aby ułatwić rozumienie, należy używać prostych, krótkich sformułowań, posługując się przy tym bogatą gestykulacją i mimiką oraz wykorzystywać odpowiednie materiały (realia, karty obrazowe, piosenki, filmy).

Aby umożliwić przyswajanie języka w naturalny sposób, należy stworzyć kontekst, w którym dziecko eksperymentuje i bawi się językiem.

Co ważne, dziecko kształtuje swój język poprzez kontakty z najbliższymi osobami, obserwacje i badanie najbliższego mu środowiska. W związku z tym, zgodnie z metodą naturalną, zawsze powinniśmy starać się stwarzać w klasie sytuacje zbliżone do tych, które dzieci znają z domu, z kontaktów z osobami dorosłymi i z rówieśnikami.

Jednym z najważniejszych aspektów nauczania małych dzieci jest oddziaływanie na nie przez obraz, dźwięk i rym. Kojarzenie brzmienia angielskich słów z realiami (produkty żywnościowe, sztuce) lub rymem (piosenki) pozwala uczniom wypracować własne sposoby kojarzenia. Uczenie poprzez kojarzenie dźwięku z obrazem charakterystyczne jest dla metody audiowizualnej.

Założyliśmy, że priorytetem kursu jest rozwijanie umiejętności receptywnych, niemniej próby używania języka przez dzieci budziły nasz entuzjazm. W związku z tym próbowaliśmy wykorzystać elementy podejścia leksykalnego zapoczątkowane przez Michaela Lewisa publikacją *The Lexical Approach*. Według Lewisa, większość naszych codziennych wypowiedzi nie jest oryginalna. Są to gotowe frazy, wyrażenia stałe, które często się powtarzają. Wykorzystując to podejście, postanowiliśmy uczyć gotowych fraz (tzw. *chunks*), które często powtarzaliśmy i chcieliśmy, aby w miarę możliwości powtarzali je i używali ich nasi uczniowie (np. *Can I have...; I've got a...; I'd like...; Wash your hands!*).

Jako że grupą docelową naszego kursu były małe dzieci, a miejsce nauki przypominało dom, program opracowany przez dr. Grzegorza Śpiewaka *deDomo – angielski dla rodziców* okazał się strzałem w dziesiątkę, jeśli chodzi o edukację rodziców. Jest to nowatorska metoda zachęcająca rodziców do wspierania dzieci w nauce języka angielskiego, doceniona przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, które wraz z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji przyznało publikacji certyfikat Kreatywność i Innowacje 2009. Szkolenie, które zorganizowaliśmy zgodnie z zaleceniami *deDomo*, uświadomiło rodzicom, jak ważna jest ich rola w edukacji i wychowaniu dzieci oraz dało narzędzia do efektywnego nauczania dzieci w domu.

Przebieg kursu

Dzieci w wieku 6 lat rozpoczęły kurs *Learning through cooking* w lutym 2010 r. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu i trwały 45 min. Poniższa tabela przedstawia treści, cele oraz przebieg nauczania przykładowych zajęć kursu.

Cele	Język	Gra	Piosenka	Przebieg
Temat: Sztućce				
<ul style="list-style-type: none"> ■ uczeń rozumie nazwy sztućców ■ uczeń rozumie prośby (przyniesienie sztućców, położenie w odpowiednim miejscu) ■ uczeń potrafi nazwać sztućce ■ uczeń i rodzice potrafią używać portfolio językowe 	<ul style="list-style-type: none"> ■ język aktywny: <i>fork, knife, spoon, plate, apron, hat, banana, octopus</i> ■ język pasywny: <i>put on, take off, skin the banana, put</i> 			<ul style="list-style-type: none"> ■ powitanie i przedstawienie się ■ zakładanie fartuchów i czapek ■ wprowadzenie słownictwa ■ nakrywanie do stołu ■ robienie ośmiornicy z banana ■ nauczyciel wykonuje zdjęcie dzieci przy nakrytym stole ■ wprowadzenie portfolio, przedstawienie Gąsienicy, Dossier i Dziennika (w języku polskim) ■ pożegnanie
Temat: Kanapka				
<ul style="list-style-type: none"> ■ uczeń rozumie nazwy produktów potrzebnych do kanapki ■ uczeń rozumie prośby (umyj, połóż, zjedz) ■ uczeń potrafi powiedzieć, co jest na kanapce 	<ul style="list-style-type: none"> ■ język aktywny: <i>bread, tomato, ham, cheese, butter</i> ■ język pasywny: <i>put, slice of cheese, put on, take off</i> 	bingo z wykorzystaniem słów z poprzednich zajęć		<ul style="list-style-type: none"> ■ powitanie ■ zakładanie fartuchów i czapek ■ przypomnienie słownictwa z poprzedniej lekcji (rozłożenie sztućców na stole) ■ wprowadzenie słownictwa ■ przygotowanie kanapki i jedzenie ■ gra ze słownictwem ■ omówienie zdjęcia z poprzednich zajęć i zdecydowanie, czy umieścić je w Dossier ■ wykonanie zdjęcia z kanapką ■ pożegnanie
Temat: Sałatka owocowa				
<ul style="list-style-type: none"> ■ uczeń rozumie nazwy owoców ■ uczeń rozumie czynności związane z przygotowaniem sałatki (umyj, potnij, włóż) ■ uczeń potrafi powiedzieć, co jest w sałatce 	<ul style="list-style-type: none"> ■ język aktywny: <i>apple, range, banana, pear, grapes, bowl</i> ■ język pasywny: <i>put, cut, wash</i> 	gra planszowa ze słownictwem z poprzednich lekcji		<ul style="list-style-type: none"> ■ powitanie ■ zakładanie fartuchów i czapek ■ powtórzenie słownictwa (gra planszowa) ■ wprowadzenie słownictwa i mycie owoców ■ przygotowanie sałatki ■ mycie sztućców (powtórka słownictwa z poprzednich zajęć) ■ mówienie tego, co jest w sałatce i jedzenie ■ omówienie zdjęcia z poprzednich zajęć i zdecydowanie, czy umieścić je w Dossier ■ wykonanie zdjęcia z bieżących zajęć ■ zakończenie
Temat: Zajęcia teatralne				
<ul style="list-style-type: none"> ■ uczeń rozumie sens historyjki ■ uczeń rozumie słownictwo ■ uczeń potrafi powtórzyć swoją rolę 	<i>let's eat, cakes, cookie, stomach, talk</i>		<i>Hi, there Ricky Cookie land MM publications</i>	<ul style="list-style-type: none"> ■ przedstawienie fabuły za pomocą obrazu ■ wprowadzenie słownictwa z pierwszej części ■ rozdanie ról ■ ćwiczenie ról

Cele	Język	Gra	Piosenka	Przebieg
Temat: Sałatka jarzynowa				
<ul style="list-style-type: none"> ■ uczeń rozumie nazwy warzyw ■ uczeń rozumie czynności związane z przygotowaniem sałatki (<i>umyj, potnij, włóż</i>) ■ uczeń potrafi powiedzieć, co jest w sałatce 	<ul style="list-style-type: none"> ■ język aktywny: <i>potato, peas, eggs, carrot, cucumber, mayo</i> ■ język pasywny: <i>put, cut, wash, breadboard</i> 	Co to jest? – dzieci z zawiązanymi oczami dostają produkty i mówią, co to jest. Reszta uczniów mówi: <i>Yes/No</i>		<ul style="list-style-type: none"> ■ powitanie ■ zakładanie fartuchów i czapek ■ powtórzenie słownictwa (gra planszowa) ■ wprowadzenie słownictwa i mycie owoców ■ przygotowanie sałatki ■ mycie sztućców (powtórka słownictwa z poprzednich zajęć) ■ mówienie, co jest w sałatce i jedzenie ■ omówienie zdjęcia z poprzednich zajęć i zdecydowanie, czy umieścić je w Dossier ■ wykonanie zdjęcia z bieżących zajęć
Temat: Zajęcia teatralne				
<ul style="list-style-type: none"> ■ uczeń potrafi wyrecytować swoją rolę 	<ul style="list-style-type: none"> ■ język aktywny: <i>let's eat, cakes, cookie, stomach, talk</i> 		<i>Hi, there Ricky Cookie land MM publications</i>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ćwiczenie ról z części pierwszej ■ rozdanie ról do części drugiej
Temat: Ziemniaczane pieczątki				
<ul style="list-style-type: none"> ■ uczeń rozumie i potrafi nazwać kolory ■ uczeń rozumie polecenia: <i>umyj, potnij</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ■ język aktywny: <i>potato, paintbrush, red, blue, yellow, green</i> ■ język pasywny: <i>cut, wash, stamp</i> 	Memory Game	<i>Lippy and Messy Part 1, episode 1</i>	<ul style="list-style-type: none"> ■ powitanie ■ zakładanie fartuchów i czapek ■ powtórzenie słownictwa z poprzednich zajęć (gra) ■ rozdanie ziemniaków i pokrojenie ich na pół ■ wprowadzenie kolorów i robienie pieczątek ■ oglądanie bajki o kolorach (<i>Lippy and Messy part 1</i>)
Temat: Zajęcia teatralne				
<ul style="list-style-type: none"> ■ uczeń potrafi wyrecytować swoją rolę 			<i>Hi, there Ricky Cookie land MM Publications</i>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ćwiczenie ról (część pierwsza i druga) ■ rozdanie ról i ćwiczenie (część trzecia)
Temat: Figury z masy solnej				
<ul style="list-style-type: none"> ■ uczeń rozumie, jakie składniki trzeba dodać, aby zrobić masę solną ■ uczeń rozumie nazwy zabawek ■ uczeń potrafi zaśpiewać piosenkę ■ uczeń potrafi nazwać zabawki 	<ul style="list-style-type: none"> ■ język aktywny: <i>salt, flour, water, drum, teddy bear, ball</i> ■ język pasywny: <i>add, wash your hands</i> 	koło fortuny – każde dziecko kręci kołem i wypowiada nazwę przedmiotu, który widnieje na obrazku, na którym zatrzyma się wskazówka	<i>My first English Adventure. Pearson</i>	<ul style="list-style-type: none"> ■ powitanie ■ zakładanie fartuchów i czapek ■ powtórzenie słownictwa z poprzednich zajęć (gra) ■ wprowadzenie nowego słownictwa ■ lepienie z masy solnej ■ śpiewanie piosenki ■ przedstawianie figurek z masy solnej ■ omówienie zdjęcia z poprzednich zajęć i zdecydowanie, czy umieścić je w Dossier ■ wykonanie zdjęcia z bieżących zajęć

Dziecko na początkowym etapie edukacji uczy się, angażując wszystkie zmysły, działając twórczo i eksperymentując. Aby umożliwić przyswajanie języka w sposób naturalny, należy stworzyć kontekst, w którym dziecko eksperymentuje i bawi się językiem.

Na pierwszych zajęciach kursu zaprezentowano Europejskie Portfolio Językowe. Przez cały kurs dzieci z rodzicami uzupełniały dokument materiałami z zajęć oraz opisywały swoje przeżycia. Nauczyciele wraz z dziećmi wypełniali także tabelę umiejętności, która została przygotowana specjalnie dla potrzeb kursu.

Na początku kursu zorganizowaliśmy 90-minutowe szkolenie dla rodziców dotyczące korzystania z programu *deDomo*. Podczas pierwszej części zapoznaliśmy rodziców z głównymi założeniami metody, natomiast w drugiej rodzice uczestniczyli w zajęciach praktycznych (odgrywanie sytuacji, jakie najczęściej zdarzają się w domu). W ten sposób mogli się przekonać, że wykształcenie filologiczne nie jest konieczne do tego, aby uczyć języka swoje dzieci.

Zastosowanie innowacyjnych narzędzi i rozwiązań

Zajęcia w ramach semestralnego kursu prowadzone są w sposób ciekawy, niestandardowy i wychodzący naprzeciw oczekiwaniom dzieci i rodziców. Chciałbym zaakcentować zwłaszcza cztery innowacyjne rozwiązania zastosowane w opracowanej metodzie. Kurs *Gotowanie po angielsku* różni się od standardowych zajęć realizowanych z podręcznikiem w klasie. Ma to znaczenie w przypadku pracy z dziećmi, które charakteryzuje myślenie konkretne, potrzeba ruchu oraz pojmowanie świata wszystkimi zmysłami. Podczas zajęć możliwe jest zobaczenie, dotknięcie, powąchanie produktów, eksperymentowanie oraz nabywanie nowych sprawności. Kolejną innowacją jest zaangażowanie rodziców w nauczanie dzieci poprzez wykorzystanie programu *deDomo*. Jest to *pierwsza tak gruntownie przemyślana publikacja dla osób, które chcą na poważnie zająć się edukacją językową swoich dzieci i szukają sposobu na efektywne i pozytywne wykorzystywanie*

wspólnego czasu (Szpotowicz 2010:123). British Council jako jeden ze swoich priorytetów na najbliższe lata uznał wspieranie rodziców i dzieci w nauce języka angielskiego w domu, a Ministerstwo Edukacji Narodowej ogłosiło rok 2011 Rokiem Szkoły z Pasją, tzn. takiej, która angażuje w edukację i rozwój dzieci nauczycieli, a także rodziców i środowiska lokalne. Nowatorskie działania w ramach projektu obejmują także wykorzystanie Europejskiego Portfolio Językowego (CODN 2007). Jest to doskonały materiał, który umożliwia motywowanie dziecka i podnoszenie jego samooceny przez cały cykl edukacji. Podczas kursu zapoznaliśmy dzieci i rodziców z całym zbiorem *Moje pierwsze Europejskie Portfolio Językowe dla dzieci od 3-6 lat* (Dziennik – *Jak stać się poliglotą*, Dossier – pudełko w celu gromadzenia swoich pierwszych prac). Kolejną innowacją była wykorzystana przez nas, a jednocześnie stworzona z myślą o dzieciach, platforma e-learningowa www.cleverkid.pl, która umożliwiła dzieciom powtarzanie i naukę nowo poznanego na zajęciach słownictwa za pomocą interaktywnych gier. Mając na uwadze fakt, że zajęcia odbywały się raz w tygodniu, platforma www.cleverkid.pl pozwalała na utrwalanie słownictwa w domu.

Osiągnięte rezultaty

Ogólnym celem długoterminowym każdego nauczyciela pracującego z małym uczniem jest wspieranie, kształtowanie i rozwijanie jego zdolności. Aby utrzymać motywację zarówno nauczyciela, jak i uczniów, musimy zakładać i realizować cele związane z kursem rocznym, semestralnym, a także z każdą lekcją. Tabela ilustrująca przebieg zajęć przedstawia cele poszczególnych lekcji, które wydają się najważniejsze z punktu widzenia mierzalnych aspektów języka. W kategorii *Język* umieściłem słownictwo i struktury gramatyczno-leksykalne, które najczęściej pojawiały się na zajęciach. Przyjąłem założenie,

yummy smacznego delicious pyszne bon appetit

że będziemy mierzyć rozwój języka, który w tabeli oznaczyliśmy jako aktywny. Naszym nadrzędnym celem było rozwijanie bazy słownictwa naszych małych kursantów. Podzieliliśmy znajomość leksyki na dwie kategorie: rozumie (np. po komendzie nauczyciela: *Przynieś mi, pokaż mi...*) i/lub jest w stanie je samodzielnie wyprodukować (np. po pytaniu nauczyciela *What's this?*). W ten sposób nauczyciele podczas całego kursu obserwowali uczniów i wypełniali tabelę umiejętności, którą zamieszczam poniżej (Tabela ewaluacyjna nr 1). Po zakończonym kursie wszystkie dzieci doskonale rozumiały słownictwo aktywne, znakomita większość rozumiała również struktury językowe i słownictwo pasywne, a większość potrafiła wyprodukować słownictwo aktywne.

Tabela ewaluacyjna nr 1

Słownictwo	Rozumie	Produkuję
Fork		
Knife		
Spoon		
Apron		
Banana		
Hat		
Plate		

Oprócz badania słownictwa przygotowaliśmy również Tabelę ewaluacyjną nr 2, w której zaznaczaliśmy postępy związane ze znajomością piosenek i odgrywaniem ról teatralnych.

Dzieci ze szkoły ENGLISH 4U w strojach kucharskich prezentują potrawy

Platforma www.cleverkid.pl

Tabela ewaluacyjna nr 2

Potrafię	Świetnie ☺☺☺	Dobrze ☺☺	Jeszcze się uczę ☺
Zaśpiewać piosenkę <i>Hi there Cookie</i>			
Zaśpiewać piosenkę <i>Lippy and Messy</i>			
Odegrać swoją rolę (część 1.)			
Odegrać swoją rolę (część 2.)			

W opinii rodziców nauka słownictwa przez Internet sprawiała dzieciom wiele przyjemności i z pewnością przyczyniła się do jego utrwalenia.

Dziecko kształtuje swój język poprzez kontakty z najbliższymi osobami, obserwacje i badanie najbliższego mu środowiska. Zgodnie z metodą naturalną, powinniśmy starać się stwarzać w klasie sytuacje zbliżone do tych, które dzieci znają z domu, z kontaktów z osobami dorosłymi i z rówieśnikami.

Europejskie Portfolio Językowe sprawdziło się doskonale w pracy z dziećmi. Zdecydowaliśmy się zamieszczać zdjęcia dzieci z przygotowanymi przez nie potrawami. Na kolejnych zajęciach, na podstawie fotografii przypominaliśmy słownictwo, a dzieci decydowały, czy chcą włożyć zdjęcia do swojego dossier. Jeśli chodzi o EPJ, naszym celem było rozpocząć z nim pracę, konsekwentnie je uzupełniać, ale także sprawić, by dzieci były przygotowane do jego używania w kolejnych latach swojej nauki.

Przedstawienie teatralne będzie z pewnością na długo zapamiętane przez dzieci i ich rodziców. Uczniowie poradzili sobie doskonale, a publiczność w liczbie ponad dwustu osób nagrodziła występ owacjami. Relację z wydarzenia można obejrzeć na stronie projektu www.e-4u.pl w zakładce video.

Metoda *deDomo* zachwyciła rodziców i dała im wiarę we własne możliwości. Co ciekawe, ci z nich, którzy nie znali języka nawet w zakresie podstawowym, wyszli z inicjatywą zorganizowania specjalnego kursu, którego celem było opanowanie struktur leksykalno-gramatycznych na poziomie podstawowym, tak aby móc rozpocząć komunikację z dziećmi w domu. Kurs taki został zorganizowany.

Podsumowując, projekt *Gotowanie po angielsku* przyniósł wiele korzyści zarówno dzieciom, jak i rodzicom. Postępy dzieci były satysfakcjonujące, a ich wysoka motywacja do nauki języka, już nie tak obcego, napawała optymizmem. Co najważniejsze, kurs gotowania był wykonalny, gdyż jego realizacja nie wymagała żadnego „ciężkiego wyposażenia” kuchennego. Wykorzystując szeroki zakres źródeł pomocniczych, takich jak, przedmioty (realia), piosenki, filmy, historyjki renomowanych wydawnictw, zaprezentowaliśmy również eklektyzm w doborze materiałów. Wyniki pokazały, że mały uczeń jest bardzo zdolny językowo, a nam udało się go zmotywować, pokazać, że nauka to czysta przyjemność i wyposażać w narzędzia, których będzie mógł używać w kolejnych latach swojej przygody z językiem.

Przedstawienie teatralne *Cookie's Land*

Bibliografia:

- Komorowska, H. (2001) *Metodyka nauczania języków obcych*. Warszawa: Fraszka edukacyjna.
- Krashen, S. D. (1981) *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. English Language Teaching series. London: Prentice-Hall International (UK) Ltd.
- Robinson, K. (2006) *Do schools kill creativity?* TED, <http://www.ted.com/talks>.
- Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (DzU z dnia 31 sierpnia 2007 r. Nr 157, poz. 1100).
- Szpotowicz, M. (2010) Recenzja *deDomo W: Angielski dla rodziców, Przewodnik metodyczny*. Warszawa: Wydawnictwo Lingo Sp. J.